

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพการเตรียมเด็กวัยอนุบาลเพื่อเข้าศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อวิธีการคัดเลือกเด็กเข้าศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และวิธีการเตรียมเด็กของผู้ปกครอง ครู ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะการเตรียมเด็กเพื่อเข้าศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในด้าน หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับอนุบาล รูปแบบของการจัดการศึกษาระดับอนุบาล วิธีการคัดเลือกเด็กเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา แนวคิดและวิธีการของผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารในการสนับสนุนส่งเสริมการเตรียมตัวเด็กเพื่อเข้าศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบความคิดในการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเลือกตัวอย่างประชากรที่จะใช้ศึกษา

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 และผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาควิชา ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่เปิดดำเนินการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 และไม่มีชั้นประถมศึกษารองรับ จำนวน 534 โรงเรียน ใช้การสุ่มตัวอย่างประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

2.2 เลือกโรงเรียนที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากรโดยใช้การสุ่มอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การเลือกตัวอย่างประชากรร้อยละ 10 (ประกอบ กรรณสูตร, 2528) ของประชากรทั้งหมด ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 54 โรงเรียน

2.3 แบ่งโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรตามขนาดของโรงเรียนได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 80 คน

มีตัวอย่างประชากรจำนวน 18 โรงเรียน

กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีนักเรียน 81-120 คน

มีตัวอย่างประชากรจำนวน 18 โรงเรียน

กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 121 คน

มีตัวอย่างประชากรจำนวน 18 โรงเรียน

2.4 การเลือกตัวอย่างประชากรที่จะศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 และกลุ่มผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 รวมตัวอย่างประชากรที่จะศึกษาทั้งสิ้น 216 คน ดังนี้

ก. การเลือกตัวอย่างประชากรผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล จะยึดตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานเป็นหลัก คือ ผู้บริหารที่ทำหน้าที่ด้านอนุบาลศึกษาทั้งหมด โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 54 คน

ข. การเลือกตัวอย่างประชากรครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) จากประชากรที่เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 54 คน

ค. การเลือกตัวอย่างประชากรผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา โดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้เลือกและติดต่อให้ หรือตามความสมัครใจของผู้ปกครองเมื่อได้พบกับผู้วิจัย จากประชากรที่เป็นผู้ปกครอง โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 108 คน

การเลือกตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารจำนวนโรงเรียนละ 1 คน และครูประจำชั้นโรงเรียนละ 1 คน เช่นเดียวกัน เนื่องจากเป็นบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับเด็กโดยตรงในสถานศึกษา เมื่อนำจำนวนตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารและครูประจำชั้นมารวมกันจะได้ 108 คน ซึ่งเป็นจำนวนเดียวกับตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปกครอง

ส่วนการเลือกตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปกครองจำนวนโรงเรียนละ 2 คนนั้น เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กเมื่ออยู่บ้าน และเพื่อความตรงกันของข้อมูลจึงจำเป็นต้องได้จำนวนตัวอย่างประชากรที่เท่ากับบุคลากรในสถานศึกษาคือ 108 คน

2.5 จำนวนโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการสังเกต ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกต

ขนาด	ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (โรง)	ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกต จำนวนร้อยละ 10 (โรง)
เล็ก	18	2
กลาง	18	2
ใหญ่	18	2
รวม	54	6

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

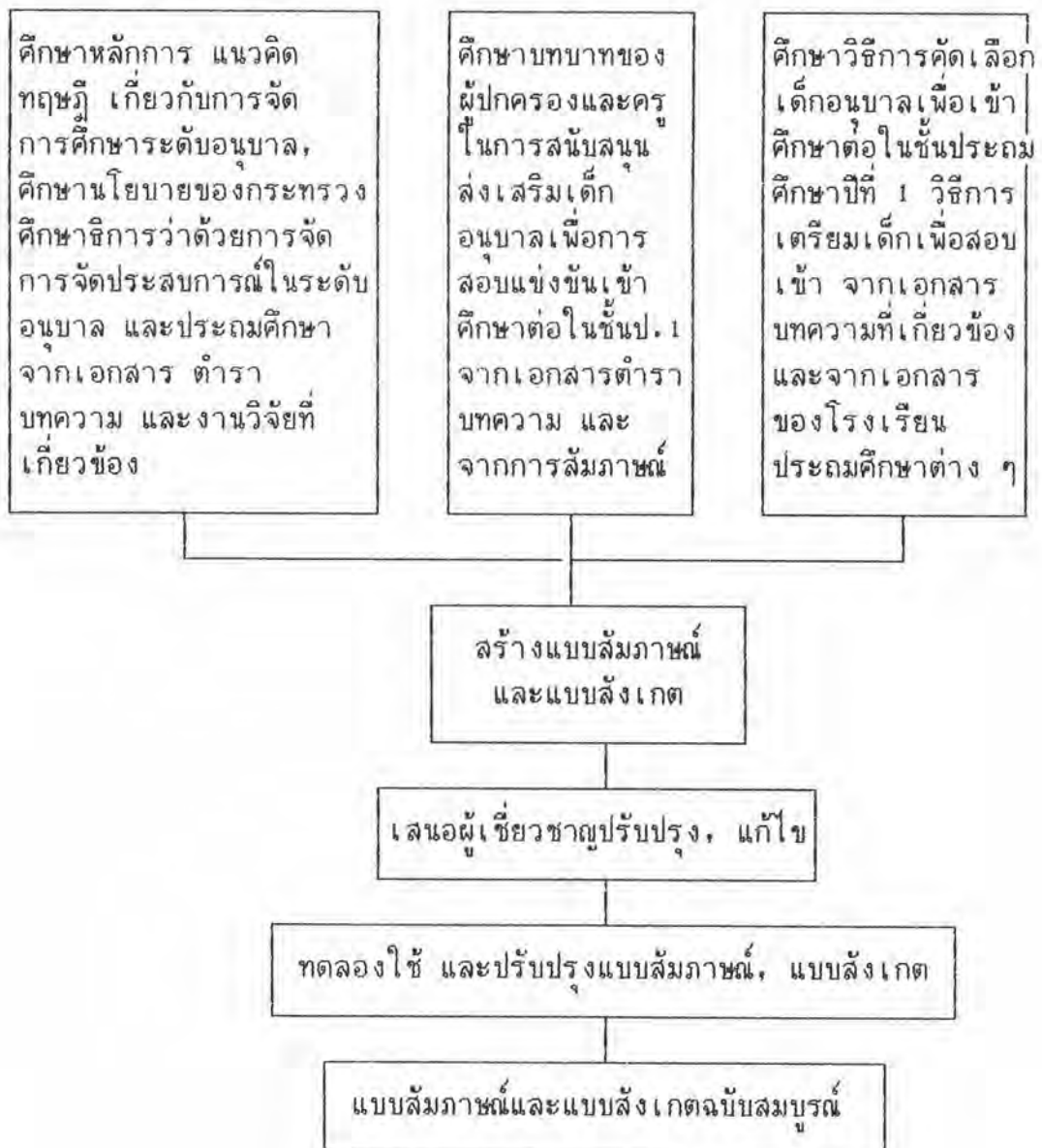
3.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการวิจัย

ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาล การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กวัยอนุบาล จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาถึงวิธีการของครู และผู้ปกครองในการสนับสนุน ส่งเสริม และเตรียมตัวเด็กวัยอนุบาลเพื่อสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากเอกสาร ตำรา บทความ และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ จากผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 2 คน ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 3 คน และผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 คน ศึกษาวิธีการคัดเลือกเด็กเพื่อเข้าศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอบถามและรายละเอียดที่แจ้งในเอกสารของโรงเรียนประถมศึกษาต่าง ๆ

- 3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต
สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์จำนวน 3 ชุด ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร
ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 และผู้ปกครอง
สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสังเกต 1 ชุด ใช้ในการสังเกตการจัดการ
เรียนการสอนของครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 ในเวลาเรียนปกติและเวลาเรียนพิเศษ
- 3.3 เสนอผู้เชี่ยวชาญปรับปรุง แก้ไข
นำเครื่องมือที่สร้างเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ดูในภาคผนวก ก)
ตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 3.4 ทดลองใช้ นำมาปรับปรุงแก้ไข ได้แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตฉบับสมบูรณ์

จากรายละเอียดการกำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสามารถ
สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงกำหนดขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครื่องมือ ตรวจสอบ ทดลองใช้และแก้ไขปรับปรุง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแน่นอน

(Structured interview) กล่าวคือ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดตัวคำถามและ
คำตอบไว้เรียบร้อยแล้ว (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531) และแบบสังเกตการจัดการเรียน
การสอนของครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่จัดให้แก่เด็กในเวลาเรียนปกติและนอกเวลา
เรียน (เรียนพิเศษ)

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 4 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร
โรงเรียน แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาล
ปีที่ 3 และแบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3

เครื่องมือชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกเด็กเพื่อ
เข้าศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวเด็ก นโยบาย
ของผู้บริหาร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพิเศษในการ
เตรียมตัวเด็กเพื่อสอบเข้าศึกษาต่อชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1

ตอนที่ 4 ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินนโยบายเพื่อ
เตรียมตัวเด็กเข้าศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เครื่องมือชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกเด็กเพื่อเข้า
ศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวเด็ก และวิธีการ
ที่ใช้ในการเตรียมตัวเด็กเพื่อสอบเข้าศึกษาต่อชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 4 ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะเตรียมตัวเด็ก

เครื่องมือชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกเด็กเพื่อเข้า
ศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวเด็ก และวิธีการ
ที่ใช้ในการเตรียมตัวเด็กเพื่อสอบเข้าศึกษาต่อชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 4 ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะเตรียมตัวเด็ก

เครื่องมือชุดที่ 4 แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูประจำชั้นอนุบาล
ปีที่ 3 ที่จัดให้แก่เด็กในเวลาเรียนตามปกติ และนอกเวลา
เรียน (เรียนพิเศษ)

4.2 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต
ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ดูในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความถูกต้อง ความ
ครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อ
เสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.3 นำเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไป
ทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรขนาดเล็กจำนวน 1 โรงเรียน ขนาดกลาง
จำนวน 1 โรงเรียน และขนาดใหญ่จำนวน 1 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 คน
ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 3 คน และผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 3 คน
ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร และทดลองใช้แบบสังเกตการจัดการเรียน
การสอนให้แก่เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 แล้วนำเครื่องมือทั้งหมดมาปรับปรุงเป็นแบบสัมภาษณ์
และแบบสังเกตฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการทำวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ที่ไม่มีชั้นประถมศึกษารองรับเพื่อขอความร่วมมือและนัดวัน เวลาที่จะอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 และผู้ปกครองเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 รวมทั้งการนัดหมายโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการสังเกตการจัดการเรียนการสอนเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

(Non-participant Observation)

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนโรงเรียนละ 1 คน ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนละ 1 คน และผู้ปกครองโรงเรียนละ 2 คน โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละ 30 นาที

สำหรับผู้ปกครองที่ไม่สามารถให้การสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่นัดไว้ ผู้วิจัยจะติดต่อกลับอีกครั้งหนึ่งเพื่อนัดวัน เวลาที่ผู้ปกครองว่าง โดยส่วนใหญ่จะเป็นวันและเวลาในวันหยุดราชการ

การสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการสังเกต จำนวน 6 โรงเรียน เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ในช่วงที่จัดการเรียนการสอนในเวลาเรียน และช่วงที่จัดการเรียนการสอนนอกเวลาเรียน (เรียนเป็นพิเศษ) โดยผู้วิจัยจะใช้เวลาในการสังเกตครั้งละ 30 นาที โรงเรียนละ 2 ครั้ง เป็นการจัดการเรียนการสอนในเวลาเรียน 1 ครั้ง และเป็นการเรียนการสอนนอกเวลาเรียน (เรียนเป็นพิเศษ) 1 ครั้ง

ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ และสังเกต ทั้งสิ้น 65 วัน ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม - 15 มีนาคม 2538

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล

1. จำแนกแบบสัมภาษณ์ ออกเป็น 3 กลุ่ม
 - 1.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน
 - 1.2 กลุ่มครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3
 - 1.3 กลุ่มผู้ปกครอง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ ส่วนข้อมูลแบบปลายเปิดวิเคราะห์โดยการจัดคำตอบเป็นหมวดหมู่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 มาเสนอประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 7 สรุป

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยจากข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจมาอภิปรายผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยสามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 2 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

